

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

เรื่อง เลี้ยงเสนาะแห่งกวี (๒),(๓)

ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจกกล

เรื่อง
เสียงเสนาะแห่งกว๊
(๒),(๓)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกนิยามของบทร้อยกรองชนิดโคลงสี่สุภาพได้
๒. อ่านบทร้อยกรองชนิดโคลงสี่สุภาพแบบทำนองเสนาะได้
๓. ร่วมกิจกรรมการอ่านบทร้อยกรองชนิดโคลงสี่สุภาพได้

คำถามชวนคิด

๑. ผู้ที่มีพื้นฐานในการอ่าน
ออกเสียงที่ถูกต้อง ชัดเจน
เหมาะสำหรับประกอบอาชีพใด

คำถามชวนคิด

๒. หากนักเรียนอยากรจะอ่าน
ออกเสียงบทร้อยกรองให้มี
ความไพเราะ นักเรียนจะมี
วิธีการปฏิบัติตนอย่างไร

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียง

คำประพันธ์ประเภท

โคลงสี่สุภาพ

กขค

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ใบความรู้เรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โลกทัศน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสียงสนทนาแห่งกวี (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โคลงสี่สุภาพ หนึ่งบทมี ๔ บาท ๑ บาทมี ๒ วรรค วรรคหน้าบาทที่ ๑ - ๔ มี ๕ คำ ส่วนวรรคหลังมี ๒ คำ แต่บาทที่ ๔ วรรคหลังจะมี ๔ คำ (อาจมีคำสร้อย ๒ คำ ในบาทที่ ๑ และ ๓) เพราะฉะนั้น โคลงสี่สุภาพ ๑ บท จะมีทั้งหมด ๓๐ คำ ไม่รวมคำสร้อย

การแบ่งวรรคการอ่านโคลงสี่สุภาพ โดยปกติโคลงสี่สุภาพมีการแบ่งจังหวะในการอ่าน ดังนี้

○○/○○○/	○○/(○○)/
○○/○○○/	○○/
อ่านเสียงสูง→○○/○○○/	○○/(○○)/
○○/○○○/	○○/○○//

จากภาพวรรคหน้าแต่ละบาทจะมี ๕ คำ จะแบ่งจังหวะเป็น ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำและ ๓ คำ วรรคหลังบาทที่ ๑ และบาทที่ ๓ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ ถ้ามีคำสร้อยก็เพิ่มอีก ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ วรรคหลังบาทที่ ๒ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ วรรคหลังบาทที่ ๔ มี ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำ

ตัวอย่างการแบ่งวรรคการอ่านโคลงสี่สุภาพ

เสียงลือ/เสียงเล่าอ้าง/	อันใด/พี่เอย/
เสียงย่อม/ยอใคร/	ทั่วหล้า/
สองเชื้อ/พี่หลับไหล/	ลิ้มดิน/ฤพี/
สองพี่/คิดเองอ้า/	อย่าได้/ถามเฝ้า//

การอ่านทำนองประเภทโคลงสี่สุภาพ

การใส่ทำนอง

การใส่ทำนองในการอ่านโคลงสี่สุภาพ นิยมอ่านบาทที่หนึ่ง ที่สอง และที่สี่ให้มีเสียงขึ้นลง สูง ต่ำตามเสียงวรรณยุกต์ แล้วอ่านบาทที่สามวรรคแรกให้มีเสียงสูงขึ้นกว่าทุกบาท โดยเฉพาะท้ายวรรคอ่านให้มีเสียงจัตวาปนอยู่ด้วย โดยทอดเสียงวรรณยุกต์

การใส่อารมณ์ การใส่อารมณ์ในการอ่านโคลงสี่สุภาพควรใส่อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่าน ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและบรรยากาศ โดยอาศัยการตีความตัวบทที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านทอดอารมณ์ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ความรู้เพิ่มเติมการอ่านโคลงกระทู้

สำหรับการอ่านโคลงกระทู้ที่มีคำกระทู้อยู่ต้นวรรคทุวรรคนั้นมีหลักการอ่านอยู่ว่าให้การอ่านกระทู้เรียงลงมาด้วยเสียงธรรมดาแบบอ่านร้อยแก้วเสียก่อน เพื่อให้ผู้ฟังทราบเกี่ยวกับกระทู้นั้นก่อนว่ากล่าวถึงอะไรแล้วจึงอ่านทำนองเช่นเดียวกับโคลงสี่สุภาพ (นันทา ชุนภักดี, ๒๕๓๖ : ๕)

ตัวอย่างโคลงกระทู้

เพื่อนกิน/สิ้นทรัพย์แล้ว/	แห่งนี้/
หาง่าย/หลายหมื่นมี/	มากได้/
เพื่อนตาย/ถ่ายแทนชี-	วาอาตม์/
หายาก/ฝากผีไข้/	ยากแท้/จักหา//

โคลงสี่สุภาพ

หนึ่งบทมี ๔ บาท หนึ่งบาทมี ๒ วรรค
วรรคหน้าบาทที่ ๑ - ๔ มี ๕ คำ ส่วนวรรคหลังมี
๒ คำ แต่บาทที่ ๔ วรรคหลังจะมี ๔ คำ (อาจมีคำ
สร้อย ๒ คำ ในบาทที่ ๑ และ ๓) เพราะฉะนั้น
โคลงสี่สุภาพ ๑ บท จะมีทั้งหมด ๓๐ คำ ไม่รวม
คำสร้อย

การแบ่งวรรคการอ่านโคลงสี่สุภาพ

โคลงสี่สุภาพมีการแบ่งจังหวะในการอ่าน ดังนี้

○ ○ / ○ ○̇ ○̇ / ○ ○ / (○ ○) /
○ ○̇ / ○ ○ ○ / ○̇ ○̇ /
อ่านเสียงสูง → ○ ○ / ○̇ ○ ○ / ○ ○̇ / (○ ○) /
○ ○̇ / ○ ○ ○̇ / ○̇ ○̇ / ○ ○ //

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

จากภาพวรรคหน้าแต่ละบาทจะมี ๕ คำ จะแบ่ง
จังหวะเป็น ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำและ ๓ คำ วรรค
หลังบาทที่ ๑ และบาทที่ ๓ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ
๒ คำ ถ้ามีคำสร้อยก็เพิ่มอีก ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ
วรรคหลังบาทที่ ๒ มี ๑ จังหวะ เป็นจังหวะ ๒ คำ
วรรคหลังบาทที่ ๔ มี ๒ จังหวะ จังหวะละ ๒ คำ

ตัวอย่างการแบ่งวรรค การอ่านโคลงสี่สุภาพ

เสียงลือ/เสียงเล่าอ้าง/
เสียงย่อม/ยอยศใคร/
สองเขือ/พื้หลับไหล/
สองพื้/คิดเองอ้า/

อันใด/พื้เอย/
ท้าวหล้า/
ลืมนั่น/ฤพื้/
อย่าได้/ถามเฝือ//

การอ่านทำนอง ประเภทโคลงสี่สุภาพ

การใส่ทำนอง

การใส่ทำนองในการอ่านโคลงสี่สุภาพ นิยมอ่าน
บาทที่หนึ่ง บาทที่สอง และบาทที่สี่ ให้มีเสียงขึ้นลง สูง
ต่ำตามเสียงวรรณยุกต์ แล้วอ่านบาทที่สามวรรคแรกให้
มีเสียงสูงขึ้นกว่าทุกบาท โดยเฉพาะท้ายวรรคอ่านให้มี
เสียงจัตวาปนอยู่ด้วย โดยทอดเสียงวรรณยุกต์

การอ่านทำนอง ประเภทโคลงสี่สุภาพ

การใส่อารมณ์

การใส่อารมณ์ในการอ่านโคลงสี่สุภาพ ควรใส่
อารมณ์สอดแทรกลงไปในบทที่อ่านให้เหมาะสมกับ
เนื้อเรื่องและบรรยากาศ โดยอาศัยการตีความตัวบท
ที่จะอ่านให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วอ่านทอดอารมณ์
ออกมาเป็นท่วงทำนองให้น่าฟัง

ความรู้เพิ่มเติม การอ่านโคลงกระทู้

สำหรับการอ่านโคลงกระทู้ที่มีคำกระทู้อยู่
ต้นวรรคทุกวรรคนั้นมีหลักการอ่านอยู่ว่า **ให้อ่าน**
กระทู้เรียงลงมาด้วยเสียงธรรมชาติแบบอ่านร้อยแก้ว
เสียก่อน เพื่อให้ผู้ฟังทราบเกี่ยวกับกระทู้นั้นก่อนว่า
กล่าวถึงอะไร **แล้วจึงอ่าน**ทำนองเช่นเดียวกับ
โคลงสี่สุภาพ

ตัวอย่างโคลงกระทู้

เพื่อนกิน/สิ้นทรัพย์แล้ว/ แหนงหนี/
หาง่าย/หลายหมื่นมี/ มากได้/
เพื่อนตาย/ถ่ายแทนชี- วาอาตม์/
หายาก/ฝากผีไข้/ ยากแท้/จึกหา//

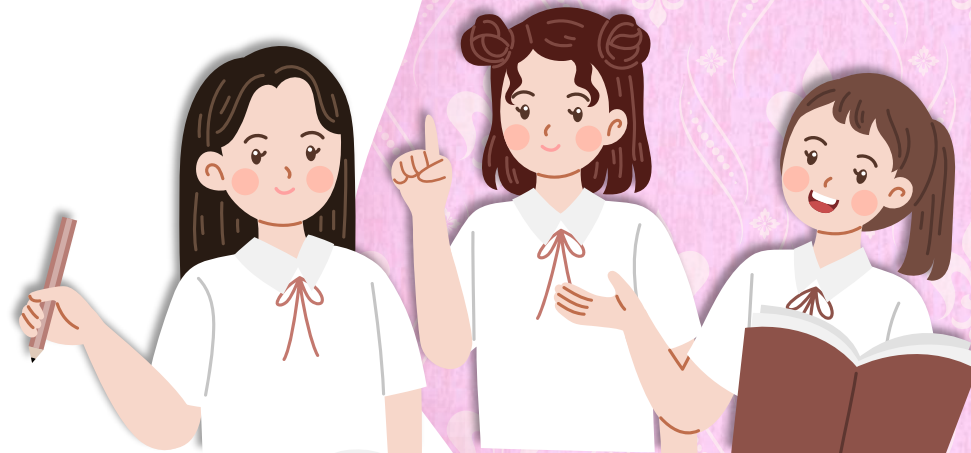

ลงมือทำ จดจำได้

งานกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนทำใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียง
คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ จากนั้นให้
นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คน แล้ว**ปฏิบัติ**
กิจกรรม "เสนาะพจน์บทกวี" โดยร่วมกันฝึกอ่าน
ออกเสียงโดยอ่านแบบทำนองเสนาะ

ใบงาน

เรื่อง การอ่านออกเสียง คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกวี (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทอาขยานบทหลักในเรื่องโคลงโลกนิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พระสมุทรสติกลั่น	คมนา
สายดั่งทิ้งทอดมา	หยั่งได้
เขาสูงอาจวัดวา	กำหนด
จิตมนุษย์นี้ไซ้	ยากแท้หยั่งถึง
ก้านบัวบอกกลีดิน	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรือ	บอกร้ายแสดดิน
โคควายวายุชีพได้	เขาหนิง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับสูญสัง-	ขาร้าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี
เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว	แห่งหน
หาง่าย หลายหมิ่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนซี-	วาอาตม์
หายาก ฝากผีไซ้	ยากแท้จักหา
(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)	

๑. ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านของตนเองว่ามีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

กขค

กิจกรรม

“เสนาะพจนันท์ทกวี”

นักเรียนร่วมกันฝึกอ่านออกเสียง

โดยอ่านแบบทำนองเสนาะ

คำถามชวนคิด

หากนักเรียนเป็นผู้ประเมินการอ่าน
ทำนองเสนาะ นักเรียนคิดว่า **ควรสร้าง**
เกณฑ์การประเมินในประเด็นใดบ้าง

เกณฑ์การประเมิน การอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ

จังหวะและทำนองเสนาะ อ่านตามจังหวะและ
ท่วงทำนองที่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของบทร้อยกรอง
มีการไต่ระดับเสียงขึ้นลงอย่างเหมาะสม

ความชัดเจนและถูกต้องของการออกเสียง ออก
เสียงอักขระ ชัดถ้อยชัดคำ ถูกต้องตามหลักภาษาไทย
เน้นเสียงสูงต่ำและวรรคตอนให้สื่อความหมายได้ดี

เกณฑ์การประเมิน การอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ

อารมณ์และการถ่ายทอดความหมาย ถ่ายทอด
อารมณ์ของบทกวีให้เข้าถึงเนื้อหาและความรู้สึกของ
ผู้ฟัง มีการเว้นวรรค การขับร้อง หรือเน้นคำที่ช่วยเสริม
อารมณ์

บุคลิกภาพและความมั่นใจ มีความมั่นใจในน้ำเสียง
และท่าทาง แสดงออกอย่างสง่างามและเหมาะสม

ลงมือทำ จดจำได้

งานกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม "The Sound Battle:
เสียงกวีประชัน" โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมา
อ่านทำนองเสนาะคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ
ตามลำดับหมายเลขที่จับได้

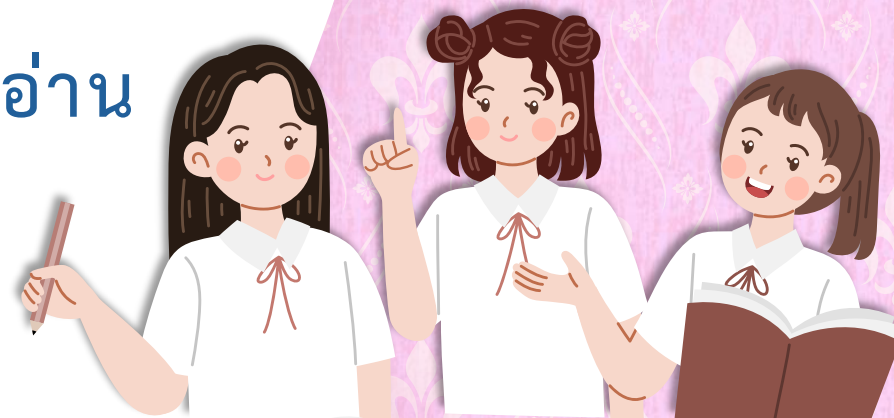

ลงมือทำ จดจำได้

งานกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนกลุ่มที่ยังไม่ได้ออกนำเสนอจะต้องประเมิน
การอ่านของกลุ่มที่ออกนำเสนอซึ่งจะต้องเขียนจุดเด่นหรือ
จุดที่ต้องพัฒนา ลงในใบงานเรื่อง การประเมินการอ่าน
ออกเสียงคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ใบงาน

เรื่อง การประเมินการอ่านออกเสียง
คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ใบงานเรื่อง การประเมินการอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกวี (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านกลุ่มที่ ๑ มีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนา
อย่างไรบ้าง

ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านกลุ่มที่ ๒ มีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนา
อย่างไรบ้าง

ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านกลุ่มที่ ๓ มีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนา
อย่างไรบ้าง

ใบงาน

เรื่อง การประเมินการอ่านออกเสียง
คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านกลุ่มที่ ๔ มีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนา
อย่างไรบ้าง

ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านกลุ่มที่ ๕ มีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนา
อย่างไรบ้าง

กิจกรรม

“The Sound Battle:
เสียงกวีประชัน”

กิจกรรมสรุปความรู้

ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบ
ความสามารถทางการอ่านของตนเองว่า
มีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนาอย่างไรบ้าง
ลงในใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียงคำ
ประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ ข้อที่ ๑

ใบงาน

เรื่อง การอ่านออกเสียง คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกวี (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บทอาขยานบทหลักในเรื่องโคลงโลกนิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พระสมุทสดลิกสัน	คมนา
สายดั่งทิ้งทอดมา	หยั่งได้
เขาสูงอาจวัดวา	กำหนด
จิตมนุษย์นี้ไซ้	ยากแท้หยั่งถึง
ก้านบัวบอกลึกตื้น	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรือ	บอกร้ายแสดดิน
โคควายวายุชีพได้	เขาหนิง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับสูญสัง-	ขาร้าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี
เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว	แห่งหน
หาง่าย หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี-	วาอาตม์
หายาก ฝากผีไซ้	ยากแท้จักหา
(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)	

๑. ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านของตนเองว่ามีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

คำไหน ใช้ถูก

ผิดไท

ผิดไทย

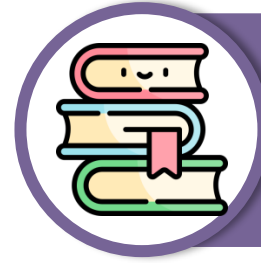

ผัดไทย

? น. อาหารคาวอย่างหนึ่ง ใช้ก๋วยเตี๋ยวเส้นเล็กผัด
กับเครื่องปรุงมีน้ำมะขามเปียก เต้าหู้เหลือง
หัวไชโป๊ กุ้งแห้งหรือกุ้งสด ใบกุยช่าย ถั่วงอก
เป็นต้น.

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

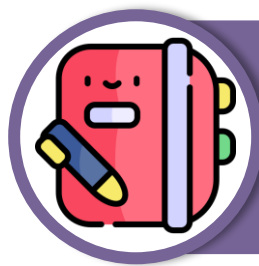
บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ ของคำ : คำนาม

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้เรื่อง ชนิดและหน้าที่
ของคำ : คำนาม
๒. ใบงานเรื่อง ชนิดและหน้าที่
ของคำ : คำนาม

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑